

Uue Šotimaa ehitamine: iseseisev Šotimaa EL-is

BUILDING A NEW
SCOTLAND

Kokkuvõte

Iseseisva riigina ELiga liitumine annab Šotimaale võimaluse taastada Brexiti tõttu kaotatu ja selle, mida üleminek ei võimalda. Šotimaa saaks olla esimest korda ise, otse ELis Šotimaa huve esindades, laua taga. Iseseisev Šotimaa annaks positiivse panuse ELile ja selle liikmesriikidele.

Selle kokkuvõtte aluseks olevad tõendid ja viited allikatele on esitatud täistekstis.

Šotimaa, Ühendkuningriik ja EL

Šotimaa ajalooline riik sõlmis 1707. aastal Inglismaa rahvaga vabatahtliku poliitilise liidu. Selle liidu raames on Šotimaal alati säilinud eristuvad riiklikud institutsioonid ja süsteemid.

Ühendkuningriigi parlament säilitab kontrolli makromajandus-, välis- ja kaitsepoliitika ning enamiku sotsiaalkindlustus- ja maksuvolituste üle.

Üleminek ja Šoti parlamendi taasloomine on näidanud Šotimaale omavalitsuse eeliseid. 2014. aastal hääletasid inimesed Šotimaal rahvahääletusel selle üle, kas iseseisvuda või mitte. See järgnes kampaaniale, mille käigus iseseisvuse vastu vaidlejad võtsid endale kohustuse, et vastuhäääl on Šotimaale ELis koha kindlustamiseks ainus viis.

Šotimaa jagab ELi aluspõhimõtteid ja põhiväärtusi, mis põhinevad inimväärikusel, võrdsusel, õigusriigil, vabadusel, demokraatial ja inimõigustel. See sai selgeks, kui Šotimaa elanikud hääletasid 2016. aastal otsustavalt ELi jäämise poolt.

Brexit on kutsunud esile uue arutelu selle üle, kas Šotimaal on parem olla iseseisev ja kuuluda ELi eraldiseisva liikmesriigina.

Dokumendis esitatakse tõendeid selle kohta, et Westminsteri valitsuse otsus püüda saavutada „tugev Brexit“ on toonud kaasa Šotimaa majandusliku, ühiskondliku ja kultuurilise kaotuse. Westminsteri lähenemist läbirääkimistele iseloomustas tarbetu huvide vastuolu ELiga ning Šotimaa elanike vaadete ja huvide eiramine.

Šotimaa on eemaldatud ühtsest turust ja ELi ülisoodsate kaubandussuhete võrgustikust kogu maailmas. Šotimaa elanikud on kaotanud õiguse kogu ELis elamisele, töötamisele ja õppimisele.

Šotimaa on seega ainulaadses olukorras – riik vabatahtlikus rahvaste liidus, mis on eemaldatud EList ja selle ühtsest turust vastu enamiku elanike tahtmist.

Euroopa Liitu kuulumine tooks Šotimaale palju kasu

Tõendid näitavad, et ELi liikmelisusel on majanduslik, ühiskondlik ja kultuuriline kasu. See:

- tähendaks, et Šotimaa on osa maailma suurimast ühtsest turust, kus toimub kaupade, teenuste, kapitali ja inimeste vaba liikumine. See turg on Ühendkuningriigist seitse korda suurem, nii et Šoti ettevõtted saaksid vabalt kaubelda rohkemate ettevõtetega ja müüa rohkematele klientidele;
- pakuks Šotimaa inimestele rohkem ning paremaid koolitus- ja töövõimalusi. Pakuksime huvi ja hoiaksime inimesi kogu EList, et toetada oma ettevõtteid, maailma juhtivaid ülikoole ja avalikke teenuseid;
- looks võimalused kultuurivahetuse edendamiseks ja teaduspartnerluste arendamiseks, kasvatamaks meie kodanike võimalusi ja heaolu;
- asetaks Šotimaa ülemaailmse haardega organisatsiooni keskmesse. Teeksime koostööd oma partneritega, et arendada ELi poliitikat ja anda oma panus ülemaailmsete väljakutsete, nagu kliimamuutus, lahendamisel;
- võimaldaks Šotimaal taastada juurdepääsu ELi õiguskaitselahenditele, mis aitavad võidelda piiriülese kuritegevuse ja ohtude vastu.

Ja ELi liikmesriigina oleks sõltumatul Šotimaal otsene esindatus ELi institutsioonides. See võimaldaks Šotimaal demokraatlike ja läbipaistvate protsesside kaudu kaasa aidata kollektiivsete otsuste tegemisele, mis kajastavad Šotimaa prioriteete.

Dokumendis tuuakse välja need ja paljud teised ELi liikmelisuse eelised.

Šotimaal on ELile liikmesriigina palju pakkuda

Nii nagu ELil on Šotimaale palju pakkuda, on ka Šotimaal ELile liikmesriigina hulgaliselt panustamisvõimalusi. Näiteks:

- Šotimaa tugevad küljed taastuvenergia, teadusuuringute, arendustegevuse ja innovatsiooni vallas aitaksid ELil välja töötada tulevikutehnoloogiaid ning aitaksid kaasa üleminekul neto nulltasemele;
- Šotimaa maailmatasemel kolledžid ja ülikoolid ootaksid taas Erasmus+ üliõpilasi ELi riikidest;
- Šotimaa elav kultuur aitaks oluliselt kaasa dunaamilise ja tulevikku vaatava ELi loomisele.

Iseseisev Šotimaa annaks oma panuse ELi väärtustesse. Šoti valitsus oleks

pühendunud ELi ühisele sotsiaalse õigluse tegevuskavale ning õiglasema ja keskkonnasäästlikuma ühiskonna poole püüdlmisele kaasa aitamisel.

Iseseisvus on ainus realistlik viis ELi liikmelisuse saavutamiseks

Šotimaa sõltumatu ELi liikmelisus ei tuleks nende väärtuslike suhete arvelt, mis meil Ühendkuningriigiga on ja jäävad ka edaspidi olema. ELi liikmena reguleeriks Šotimaa sõltumatut kaubandussuhet ülejäänud Ühendkuningriigiga kõik sel ajal kehtinud kokkulepitud kaubanduskokkulepped ELi ja Ühendkuningriigi vahel. Ühendkuningriik ja Iirimaa jäävad Šotimaa lähedasteks ja hinnatud sõpradeks.

Dokument kirjeldab ELiga ühinemise protsessi. See näitab, et Šotimaal on juba teadmised ja võrgustikud eduka ELi liikmelisuse toetamiseks. Šotimaa seadused on juba ELi seadustega peaaegu kooskõlas. Selle tulemusena on Šotimaa valitsusel selge, et Šotimaal oleks hea võimalus ühinemisprotsessi nõuete sujuvaks ja kiireks täitmiseks.

Šoti valitsuse ettepanek on, et iseseisev Šotimaa taotleks võimalikult kiiresti ELiga ühinemist.

Šotimaa oleks sel juhul enneolematus olukorras. Ühtegi teist riiki ei ole vastu tahtmist EList ja selle ühtsest turust eemaldatud. Samuti ei ole ükski teine riik taotlenud ELiga taasliitumist.

Enamik Šotimaa inimesi, Šoti parlament ja Šoti valitsus ei ole kunagi soovinud EList lahkuda. ELi liikmelisus on Šotimaa tulevase majandusliku ja ühiskondliku eduga seoses kesksel kohal. Iseseisvus on ainus realistlik viis selle saavutamiseks.

© Šoti valitsus 2023

Avaldanud Šoti valitsus, november 2023

Tootnud Šoti valitsuse jaoks APS Group Scotland, 21 Tennant Street,
Edinburgh EH6 5NA PPDAS1341862 (11/23)